

indicem dextræ unitos super pyxidem aut patenam retinens, reliquis digitis extensis ultra pyxidem aut patenam : pyxidem aut patenam super corporale deponit, et si s. Hostiæ remanserint, manibus super corporale positis statim genuflectit; erectus, si pyxide usus fuerit, eandem cooperit, intra tabernaculum ponit, genuflectit, et tabernaculum claudit. Si particulae sacræ digitis adhæreant easdem non in pyxidem, sed in calicem mittit, ut cum purificatione sumantur. Si in altari non habeatur tabernaculum, et s. species, quæ remanent, conservandæ sint, servat ea quæ n. 278 dicuntur. Si s. species remanentes conservandæ non sint, easdem reverenter sumit ante purificationem, et deinde corporale et patenam extergit, vel pyxidem purificat, prout s. species super corporale aut in pyxide positæ fuerunt. Si nulla s. Hostia supersit, redux ad altare post distributionem s. Communionis, non genuflectit, sed si s. species super corporale positæ fuerint, colligit de more fragmenta, et in calicem immittit, et si Pyxide usus fuerit, eandem purificat eo modo, quo num. 282 dicitur. Si in fundo calicis unitæ vini species reperiantur, sumi possunt sed non debent, ante vini infusionem (1). Deinde dum vinum infunditur in calicem, dicit *Quod ore sumpsimus* etc. se purificat, et reliqua facit more solito.

Minister juxta rubricas aliquanto post sacerdotem, purificationem cum vino et aqua porrigit iis, qui communicarunt, et mappulam, qua ipsi communicati os suum abstergunt; hoc autem (2) in Belgio est extra usum, et ut notat Martinucci, jam generatim loquendo obsolevit.

Not. 1. Ne sacerdos præcipitanter s. Communionem distribuat, est enim ministerium sanctissimum, omnique possibili attentione et devotione pertractandum : neque oculis per ecclesiam vagetur, sed iis demissis et ad Sacramentum intentis communionem distribuat.

2. Caute se gerat, ne errore vel accelerata distributione

(1) Gavantus p. 2, tit. 10, rub. 6, n.

(2) Janssens p. 1, II, tit. 10, n. 124; Martinucci l. 2, c. 5, n. 39.

duas simul sacras species porrigat, et sic superior, ut quandoque accidit, ex ore decidat; item ne hostia aut aliquod fragmentum ex pyxide, patena aut manu decidat : quapropter dum s. Hostiam porrigit, se aliquantulum promoveat, et pyxidem seu patenam, in quantum commode potest, supponat, ne ss. Sacramentum longius perferre cogatur cum periculo perditionis fragmentorum; caveat tamen, ne communicandorum halitus avolare faciat particulas in pyxide aut patena contentas. Quid faciendum, si hostia vel particula delabatur vid. tom. II, n. 188.

3. Advertat, ne digitis inferioribus tangat faciem communicandorum : quapropter sub porrectione s. Hostiæ inflectantur, et quasi infra pollicem et indicem supponantur, vel in palma replicentur.

4. Curet ne humectet digitos in ore communicantium, et idcirco sacras species non in earum medio sed in extremitate accipiat. Si digiti sint humefacti, eosdem bene inspiciat super pyxidem aut patenam, et si eis aliquod fragmentum adhæreat, illud extersione digitorum in pyxidem aut patenam demittat, et deinde digitos purificatorio abstergat, sed cum præcautione, et junctis prius indice et pollice, ne aliquod fragmentum, quod modo visum fugit, cum purificatorio tollatur (1); vel cum minutissima fragmenta difficillime discernantur, sacerdos ad altare redeat, et digitos abluat in vase ad hoc præparato (2).

5. Si in eodem aut proximo altari celebretur, et ss. Sacramentum elevetur; non genuflectat, sed se vertat ad altare, et erectus cum ciborio in manibus tantisper subsistat, donec elevatio est peracta.

6. Necesse non est, eandem hostiam, quam sacerdos sub *Domine, non sum dignus* tenuit, primo communicando distribuere; sed aliquando consultum est, aliam sumere, præcipue tempore æstivo, quando ob sudorem digitis quandoque adhærere solet.

(1) Merati p. 2, tit. 10, n. 26.

(2) Cavalieri t. 4, dec. 66, n. 34.

7. Non licet hostias non rotundas distribuere, neque frangere, ut pluribus distribuatur, nisi adsit necessitas (1). Si necesse sit s. species frangere, ne communicandi sine communionem recedant, partes fractæ magis instructis distribuendæ sunt.

8. Non obstante magno communicantium numero, ad quemque illorum integra forma pronuntianda est, et crux cum s. Hostia exacte et reverenter formanda, non autem præceps manuum gesticulatio, ut distributio acceleretur.

9. In precibus *Misereatur et Indulgentiam* semper dicendum est *vestri, vestris, vos, vestrorum et vobis*, licet unus aut una tantum adsit, isque solus sit communicandus, quia hæ preces respiciunt non solum communicantes, sed omnes præsentés et totam etiam Ecclesiam.

10. In distributione s. Communionis patena per alium sacerdotem vel per diaconum supponi non debet, quia rubricæ hoc non præscribunt, sed contra diacono purificationem ministrandam injungunt. Statuit tamen S. R. C. (2). « Patenæ suppositionem per sacerdotem cotta indutum in » communionem generali, quæ per dignitates agitur, retinendam. » Item si mos fuerit, patena mento communicantium supponi potest (3); sicut etiam ex necessitate vitandi periculum, ne s. Hostia delabatur, utiliter supponetur, uti ad communicandam personam, quæ difficulter communicare potest.

11. Distribuenti communionem non licet manum porrigere osculandam (4). Hoc soli competit Episcopo, cujus manum omnes, tam de clero quam de populo, ante communionem osculantur (5), uti convenit, etiamsi communionem extra diocesim ministret (6).

(1) S. R. C. 16 Mart. 1833, n. 4558-4707, 1; Cavalieri t. 4, dec. 55, n. 8.

(2) 3 Sept. 1661, n. 1980-2127.

(3) Martinucci lib. 2, cap. 5, n. 19.

(4) S. R. C. 22 Nov. 1659, n. 1861-2008.

(5) Cærem. Ep. lib. 2, c. 29, n. 5.

(6) S. R. C. 18 Sept. 1666, n. 2230-2331, 10.

12. Priusquam moniales sacram communionem intra missam recipiant, professionem coram ss. Sacramento elata voce emittere, et similiter in quadam anni solemnitate professionem votorum suorum brevi ac concinna formula renovare possunt, dummodo Ordinarius id approbet, vel adsit consuetudo (1). Celebrans interea nec pyxidem, nec sacram Hostiam in manibus tenet, sed stat junctis manibus.

273. Mappa communionis extendenda est in mensa communionis, ut supra in rubricis ministro faciendum præscribitur. Hæc mappa 1° ex lino esse debet; in rituali enim Romano dicitur *linteum*, quod velum ex lino proprie significat; et supra in rubricis *linteum seu velum album*, quæ verba non denotant linteum vel quodcumque aliud velum, modo sit album, sed linteum ad modum veli albi, vel velum album ex lino confectum. 2° Alba et munda. 3° Compacta, et sine foraminibus, per quæ particulæ sacræ decidere possunt et deperdi, et non adinstar retis. 4° Ornata esse potest opere denticulato vel acu picto, modo sit totaliter linea, et ornatus causa in ea non sint foramina, quibus inepta redderetur ad finem, ad quem ipsa adhibetur.

Not. mappam post communionis distributionem numquam totaliter in terram dimittendam esse, neque ullo casu excutiendam; si enim particulæ sacræ super eam decidissent, procul dubio in terram dejicerentur et conculcarentur: sed distributione finita, partem pendentem replicandam esse super partem jacentem, tum totam mappam plicandam esse, et plicatam decenter conservandam. Si sacerdos sub distributione particulas decedentes viderit, vel decidisse probabiliter credat, et non inveniatur; superflua dicenda non est diligentia, quam proponit G. Vinitor (2) « nimirum ut pannus » lineus hinc inde extremitatibus illius a duobus in altum » elevatis ex lateribus sinuetur, et circa longitudinis medium » instar arcus demittatur, quo ad levem concussionem particulæ etiam minimæ, si quæ fuerint, in unum coadunen-

(1) S. R. C. 12 Sept. 1857, n. 5251, 19.

(2) P. 2, tit. X, annot. 3, de distrib. s. Comm.

» tur, et patena sacra excipiantur. » Dignitas ss. Corporis D. N. sub minimis particulis visibilibus latentis magnam certo exigit diligentiam, ne eadem deperdantur. Licet enim plures auctores credant, angelos assistere, et particulas decedentes colligere; a nostra equidem parte omnino providendum est, ne culpa nostra deperdantur, et irreverenter tractentur.

Loco mapparum linearum uti licet tabellis ex metallo, ubi ejusmodi usus est introductus (1). Item ubi mensa communionis non est ad altare, in quo celebratur, communicanti porrigi potest parvum linteum adinstar magnæ pallæ, quod infra mentum tenet, deinde sequenti communicanti tradit, et ultimus communicans reddit ministro.

274. An expedit s. Communionem infra missam distribuere?

R. Affirmative : « optaret quidem sacrosancta Synodus » Tridentina (2), ut in singulis missis fideles adstantes » Eucharistiæ perceptione communicarent. » Et juxta rit. Rom. « communio populi intra missam statim post communionem sacerdotis celebrantis fieri debet (nisi quandoque » ex rationabili causa post missam sit facienda), cum orationes, quæ in missa post communionem dicuntur, non » solum ad sacerdotem, sed etiam ad alios communicantes » spectent. » Antiqua Ecclesiæ praxis etiam fuit, ut communio non distribuere, nisi intra missam. Hic usus, communionem intra missam distribuendi, in pluribus quidem ecclesiis cessavit; id tamen non impedit, quominus expediat s. communionem intra missam sive solemnem sive privatam distribuere. Rationabilis causa, quam rituale Rom. exigit, ut s. communio extra missam distribuatur, censetur esse magnus numerus communicantium, si communicantes usque ad communionem sacerdotis expectare nequeant, etc.

Gravis hucusque fuit controversia, an in missis de *Requiem*,

(1) S. R. C. 20 Mart. 1875, Romana dub. IV, in Actis S. Sedis vol. 8, fol. 425.

(2) Sess. 22, c. 6, de sac. m.

communio distribui possit; Sacra autem R. C. decreto gen. 27 Jun. 1868 (1), a Sanctitate Sua approb. decrevit, *posse in missis defunctorum, cum paramentis nigris, sacram communionem fidelibus ministrari, etiam ex particulis præconsecratis, extrahendo pyxidem a tabernaculo. Posse item in paramentis nigris ministrari communionem immediate post missam defunctorum; data autem rationabili causa, immediate quoque ante eandem missam; in utroque tamen casu omittendam esse benedictionem.* In hoc decreto rationabilis requiritur causa ad communionem distribuendam ante missam de *Requiem*, non autem post eam : sed cum juxta rituale Romanum communio tantum *ex rationabili causa post missam sit facienda*, cumque hoc decretum sit intelligendum et explicandum juxta alias existentes et vigentes leges liturgicas; sequitur rationabilem causam requiri ad communionem distribuendam tam post missam quam ante eam, etiamsi decretum eandem post missam non requirat, quia rituale Romanum eam jam præscribebat. Hæc causa gravis esse non debet, sed quælibet causa rationabilis, quantumvis levis, modo honesta, sufficit (2). Omittenda est benedictio, sive distributio fiat ante sive post missam, modo ministretur cum paramentis nigris : dicenda autem est antiphona *O sacrum convivium* cum reliquis, omittendo *Alleluja* tempore paschali (3). Cum decretum s. communionem permittat ante et post missam cum paramentis nigris, dicendum est, distributionem faciendam esse non tantum cum stola nigra, sed etiam cum manipulo et casula nigra.

275. *Distributio s. communionis extra missam.* Hæc fidelibus ministrari potest omni tempore, quo in ecclesia celebrantur missæ (4). Ad altare aut tabernaculum duo cerei

(1) N. 5403.

(2) *Revue cath.* 1868, fol. 600.

(3) S. R. C. 25 Nov. 1878, *Senen.* in Actis S. Sedis vol. XII, fol. 642.

(4) S. R. C. 7 Sept. 1816, n. 4376-4526, 37. Vid. Cavalieri tom. 4, dec. 58, Quarti p. 2, tit. 10, sect. 3, dub. 3, diff. 3 in fine; Cuppinus 1760, n. 13; Michael Haringer de cœrem. missæ s. Alph. de Lig. fol. 167.

accendendi sunt, ibique parandum corporale ad pyxidem imponendam, vasculum cum vino vel vino et aqua, vel saltem sola aqua ad digitos abluendos, et purificatorium ad eosdem abstergendos.

Si distributio fiat immediate ante vel post missam, ita ut sacerdos ad sacristiam non discedat, peragitur a sacerdote casula et omnibus aliis sacris vestibus induto (1); collocato scilicet calice a l cornu evangelii, et bursa in loco solito, ac explicato corporali, tabernaculum aperit, genuflectit et facit ut infra dicetur. Si autem communionem distribuat ante accessum ad altare, aut post missam ad sacristiam redeat, priusquam distributionem incipiat, fit quidem cum alba et stola sel sine casula et manipulo. Si adsit necessitas, inveterata tolerari potest consuetudo, qua sacerdos, qui ad altare aliquod accedit, vel ab eo recedit, sic sacris vestibus sacrificii indutus, et præ manibus calicem tenens, ascendit in transitu ad altare, in quo adest tabernaculum ss. Sacramenti, ut ibi sacram communionem fidelibus distribuat (2).

Si distributio non fiat ante vel post missam, sacerdos lotis prius totaliter manibus, et superpelliceo ac stola coloris officio illius diei convenientis (3) indutus, ad altare seu tabernaculum accedit capite tecto et manibus ante pectus junctis, nisi, uti decet, ipsemet bursam deferat (4). Ad altare accedens, deposito bireto genuflectit unico genu in plano, surgit, et rursus genuflexus utroque genu in infimo gradu, parumper orat; deinde altare ascendit, explicat corporale, aperit tabernaculum, genuflectit, extrahit pyxidem, illam deponit super corporale et discooperit, iterumque genuflectit. Minister genibus flexis ad cornu epistolæ recitat *Confiteor Deo*. Dicta confessione sacerdos iterum genuflectit, si, postquam calicem discooperuerit, infra confessionem ministri aliquan-

(1) Rit. Rom. et S. R. C. 12 Mart. 1836, n. 4628-4777, 12.

(2) S. R. C. 12 Mart. 1836, n. 4628-4777, 12.

(3) Rit. Rom. et S. R. C. 12 Mart. 1836, n. 4628-4777, 13; 11 Aug. 1877, n. 5706.

(4) S. R. C. 24 Sept. 1842, n. 4804-4950, 3; 27 Feb. 1847, n. 4915-5068.

tum expectare debuerit : tum manibus junctis se vertit ad populum, dicit *Misereatur*, et alia observat ut supra infra missam, his exceptis, quod pollices et indices non teneat junctos nisi solos dextros, postquam ss. Sacramentum cum iis tetigerit; quod accipiat pyxidem inter sinistrum pollicem et reliquos digitos, et purificatorium inter pyxidem et pollicem sinistrum, ita ut alterutra pars super pollicem pendeat; signans communicantes, sinistram ex parte palmæ super pectus ponat; et genuflectens manus deponat extra corporale, præterquam post distributionem ante abluionem digitorum.

Omnibus communicatis, revertitur ad altare, et pyxide super corporale deposita, genuflectit. Erectus inspicit pollicem et indicem dextræ manus, particulas si adhæreant, in pyxidem mittit, et licet nullas particulas advertat, equidem pollicem et indicem super pyxidem extergit; deinde eos abluit in vase præparato, purificatorio abstergit, ac pyxidem cooperit. Reversus ad altare, sed non prius, dum interim digitos extergit, abluit, etc. vel ad majorem attentionem forte potius pyxide clausa et manibus junctis, alta voce dicere potest antiph. *O sacrum convivium*, etc. v. *Panem de caelo*, etc. *Domine exaudi* etc.; *Dominus vobiscum* facie ad altare versa : *Oremus. Deus qui nobis sub Sacramento*, etc. cum conclusione : *Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia* etc. uti ponitur in rituali Rom. (1). Tempore autem paschali, tum Antiphonæ, tum v. *Panem de caelo*, etc. et r. *Omne delectamentum*, etc. adjungitur *Alleluja* (2), et dicitur oratio : *Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde : ut quos Sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordēs. Per Ch. Dom. nostrum*. Hæc antiphona *O sacrum* et versus *Panem de caelo* juxta rituale Rom. dici possunt, et proinde laudabiliter dicuntur, dici tamen igitur non debent, et sine

(1) Edit. S. C. de prop. fide 1847, 1870 et 1880, et typica Ratisb. 1884. S. R. C. 11 Jun. 1880, n. 5809, 2.

(2) S. R. C. 2 Jun. 1883, n. 5874, 11.

peccato omitti possunt (1). Versus sequentes *Domine exaudi* et *Dom. vob.* atque oratio juxta quosdam tanquam connexa similiter omitti possunt, juxta alios autem semper dici debent (2). Versum *Dom. vob.* hic ante orationem dici, patet ex rituali Rom. et decreto S. R. C. (3).

Pyxide igitur cooperta, et his precibus dictis vel omissis genuflectit (4). et sinistra super altare posita, dextra pyxidem in tabernaculum collocat; iterumque genuflectit, et erectus claudit tabernaculum. Deinde in medio altaris vertit se ad communicatos, et manu dextra iis benedicit, alta voce dicens: *Benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti descendat super vos et maneat semper. Amen.* Quibus dictis revertitur ad altare, plicat corporale et in bursam immittit, nisi forte ob frequentiam communicantium relinquendum sit extensum; deinde debitis cum reverentiis descendit ab altari, et discedit. Juxta plures (5) sacerdos dicit hæc verba *Benedictio Dei omnipotentis* facie ad altare versa oculos elevando, manus extendendo, easque elevando utque ad humeros, tum oculis demissis manibusque junctis caput inclinando, uti fit in fine missæ; deinde conversus ad populum dicit *Patris et Filii et Spiritus Sancti*, eundem signando, sinistra posita infra pectus; manibusque junctis absolvit *descendat super vos et maneat semper.* Hæ actiones præter crucem faciendam in rituali Rom. non præscribuntur; si tamen fiant, altare ante easdem non est osculan-

(1) Baruffaldus tit. 24, n. 68.

(2) Cavalieri tom. 4, dec. 66, n. 29.

(3) Dec. 24 Sept. 1842, n. 4801-4947, 3.

(4) S. R. C. decrevit 23 Dec. 1862, n. 5324, genuflectendum esse, antequam sacerdos cooperiat sacram pyxidem, et iterum genuflectendum, antequam, pyxide in tabernaculo reposita, ipsius tabernaculi ostiolum claudat. Vid. *Acta s. Sedis* vol. 1, fol. 547. Nihil autem decrevit quoad genuflexionem, antequam pyxis in tabernaculum reponatur; cum autem juxta rituale Rom. sit genuflectendum, priusquam pyxis e tabernaculo extrahatur, et ea extracta iterum sit genuflectendum, non inconvenienter idem servatur in repositione pyxidis in tabernaculum.

(5) Merati p. 2, tit. 10, n. 33; Cavalieri t. 4, dec. 66, n. 41; Rit. Leod.; Past Brug.

dum (1). Benedictio autem semper dari debet, etiam exposito ss. Sacramento, quotiescumque s. communio distribuitur extra missam, etiamsi fiat immediate ante vel post missam, nisi, si fiat ante missam, constaret omnes usque ad finem missæ in ecclesia esse mansuros (2). Numquam tamen datur, dum communio distribuitur infra missam, quia sacerdos illam daturus est in fine missæ, neque etiam infra missam de *Requiem*, quamvis in fine non sit daturus, neque ante aut post eam, ut dictum est numero 274. Hæc benedictio dari non potest cum s. Pyxide (3). Quæ servanda sint, si expositum sit ss. Sacramentum, aut missa celebretur in altari, ad quod sacra communio distribuitur, vide tom. 2, n. 34 et 35.

Ablutionem digitorum sacerdos ipsemet sumat, si celebraverit, aut iis, qui tunc communicarunt, sumendam tradat, aut saltem in sacrarium injiciat (4), non quidem qualibet vice, sed tunc saltem, quando aqua non amplius omnino munda videtur.

Sacerdos extra missam communicans, seipsum communicare non potest, nisi in casu, quo nullus alius sacerdos adsit, absit scandalum, et præcipua quædam ratio habeatur (5).

276. Ordo communicandorum. In missa privata minister ratione ministerii communicandus est ante cæteros quamvis digniores (6), genuflectens scilicet in supremo gradu seu suppedaneo altaris, et deferens secum mappam mento supponendam. In missa solemniori diaconus et subdiaconus primi communicandi sunt in suppedaneo, et deinde alii per ordinem. Si communicandi sint clerici et laici, prius clericis præbenda est s. communio, genuflexis in gradibus altaris, vel saltem in loco proximo altari; si clerici sint diversi ordinis,

(1) S. R. C. 16 Mart. 1833, n. 4558-4707, 6.

(2) Cavalieri t. 4, dec. 63, n. 3.

(3) S. R. C. 23 Maji 1835, n. 4599-4748, 1.

(4) Rit. Rom. Vid. Cavalieri t. 4, dec. 66, n. 36 et 37.

(5) Bened. XIV, de sac. m. s. 2, § 153; Quarti p. 2, tit. 10, s. 3, dub. 1, diff. 3; Cavalieri t. 4, dec. 66, n. 8; Lucius Ferr. Sacerdos n. 23.

(6) S. R. C. 13 Jul. 1658, n. 1760-1907.

primo communicandi sunt sacerdotes, deinde diaconi, et sic deinceps. Magistratus et nobiles etiam communicandi sunt ad altare, saltem si sit consuetudo; alii autem laici ad cancellos: inter hos per se nullus ordo servandus est; si tamen primo masculi et deinde feminæ communicari possint, laudabilissimum esset hoc servare; vel saltem quantum fieri potest, viri a mulieribus separentur (1).

Si fideles magna cum frequentia ad sacram communionem accedant, præstat ad ordinem servandum, ut plura genuflexoria sive scamnia linteo mundo contacta, hinc inde a cancellis circulatim seu in quadrum intra ecclesiam ordinentur, et in extremitatibus interjecti spatii duo saltem candelabra disponantur, quæ perpetuo colliceant, dum fidelibus circumadgeniculatis sacra communio distribuitur (2).

277. Notanda et observanda a communicantibus et consequenter etiam a celebrantibus: 1° Ut præmittant, si opus sit, confessionem, et sint jejuni. 2° Ut post debitam præparationem magna animi religione et pietate, atque mundo sed et humili corporis habitu, depositis armis, baculo, chirothecis etc. accedant (3). 3° In processu ad s. mensam omnes oculis demissis, manibusque junctis incedant; tum flexis genibus unusquisque ambabus manibus a se invicem separatis contra pectus et sub mento teneat mappam; et dum ei s. Species sumenda offertur, os decenter adaperiat, linguamque paulo extra producat (4). 4° Accepta s. Hostia, os decenter sed non celeriter claudant, caput non inclinent, nec os ad linteum demittant ad abstergendum, sed capite erecto, oculis tamen demissis, ad locum se recipiant. Linguam ad palatum non moveant, et si s. Hostia palato adhæreat, ope digitorum non avellant, sed modeste cum lingua amoveant, expectantes si opus sit, donec saliva aliquo modo est madefacta. S. Hostiam numquam dentibus mandant, sed quantocius fieri potest,

(1) Vid. Cavalieri t. 4, dec. 66, n. 24-27.

(2) S. R. C. 26 Mart. 1859, n. 5285, 2.

(3) Rit. Rom. et Leod.

(4) Rit. Leod.

ex ore in se recipiant. Nec vocaliter orent, ne s. Hostia ex ore decidat, sed aliquantisper, qua par est devotione, meditationi incumbant. 5° Ne statim ab ecclesia discedant, nec colloquantur, nec vagis oculis circumspiciant, sed per aliquod tempus in ecclesia debitas gratias agant (1). 6° Ne statim expuant (2), ne reliquæ in ore quandoque remanentes expuantur; et si expuere cogantur, id faciant in sudarium mundum (3). 7° Non comedant nisi post aliquod tempus, nisi causa rationabilis subsit (4). 8° Juxta rituale Rom. sacerdotes cum stola communicant, quæ stola, si fieri possit, optime erit coloris officio convenientis, qualem colorem exigit rituale Rom. pro distributione s. communionis (5).

Notanda quoad primam puerorum communionem.

I. Prima communio instituat eo devotionis cultu et solemnitatis apparatu, qui non tantum communicantibus sed et toti parochiæ divini mysterii excellentiam demonstrent: ideoque ecclesia et altare ornentur, ac concio ad neocommunicantes habeatur, brevi quidem et facili sermone, sed qui corda moveat, vel post evangelium, vel etiam post sumptionem celebrantis ante distributionem communionis, in quo loco breves sermones in hoc aut simili casu permittuntur, modo si celebrans sermocinetur, ab altari non discedat (6). 2° Infra communionem cantatur antiphona, quæ dicitur communio, et etiam cantari potest aliquis psalmus vel hymnus conveniens, v. g. ps. 112. *Laudate pueri Dominum*, vel ps. 102. *Benedic anima mea Domino*; item ante missam hymnus *Veni Creator*, et post missam vel in laudibus ves-

(1) Rit. Rom.

(2) Rit. Rom.

(3) Vid. Quarti p. 2, tit. 10, s. 1, dub. 9; Baruffaldus tit. 23, n. 46; Vinitor p. 2, tit. 10, annot. 36.

(4) Vid. Quarti p. 2, tit. 12, dub. 5; Baruffaldus loco cit.; Durantus de rit. ecc. l. 2, c. 7, n. 6.

(5) Vid. Cavalieri t. 4, dec. 5.

(6) S. R. C. 16 Ap. 1853, n. 5183, 24; 12 Sept. 1857, n. 5251, 10.